

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1923.

Ljubljana, 15. februarja 1923.

Štev. 2.

10.

PRVA OKROŽNICA PAPEŽA PIJA XI.

(Nadaljevanje in konec.)

Denique ab institutione inventutis Deum et Christum eius segregari visum est: at necessario est consecutum, ut religio non tam a scholis abesset quam in scholis tacite vel etiam aperte oppugnaretur, et pueri sibi persuaderent, nihil aut certe parum ista omnia ad bene vivendum valere, de quibus aut nullus haberetur sermo aut verba utique plena contemptionis fierent. Ita vero, Deo eiusque lege e disciplina studiorum exsulantibus, iam non intelligitur quo pacto adolescentulorum animi ad malum devitandum atque ad aetatem honeste sancteque agendam institui possint; et simul, quemadmodum domestico et civili convictui copia suppetat hominum, qui sint bene morati, ordinis pacisque amatores et ad communem idonei utilesque prosperitatem.

Posthabitis igitur christianae sapientiae praeceptis, non est cur miremur, discordiarum semina ubique, tamquam opportuno in solo, sata, tandem in teterrimum illud erupisse bellum, quod vi et sanguine odia inter populos atque ipsos civium ordines vehementius aluit, nedum lassitudine restingueret.

Quoniam autem, venerabiles fratres, causas malorum, quibus societas hominum premitur, breviter perstrinximus, iam videamus, quae ex ipsorum natura conicere liceat apta societati sanandae remedia.

Primum igitur omnium necesse est animos pacari hominum. Neque enim valde profutura sit ea exterior pacis species, quae, quasi comitate quadam, eorum inter se consuetudo regitur atque informat, sed tali opus est pace, quae pervadat tranquillemque animos, eosque ad fraternam erga ceteros benevolentiam inclinet et componat. Eiusmodi autem non est nisi pax Christi: **et pax Christi exsultet in cordibus vestris;**¹ nec alia et dissimilis esse

¹ Col. III, 15.

queat pax, quam dat ipse suis,¹ cum, Deus ut est, vel in medullas intueatur² inque animis regnet. Bene suam, ceterum, Dominus Iesus appellare hanc potuit pacem, qui primus hominibus edixerit: **omnes vos fratres estis;**³ et legem promulgaverit mutuae inter universos omnes caritatis et patientiae, suo ipsius sanguine veluti obsignatam: **hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut ego dilexi vos**⁴ — alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi.⁵

Inde profecto consequitur, germanam Christi pacem non posse ab iustitiae norma deflectere, tum quia est Deus ipse qui **iudicat iustitiam,**⁶ tum quia **opus iustitiae pax;**⁷ verum nequit eadem tantummodo dura et quasi ferrea constare iustitia, sed temperari utique debet haud minore caritate, quae quidem virtus nata apta est ad homines cum hominibus placandos. Itaque huiusmodi pacem Christus humano generi comparavit, immo etiam, ut tam nervose Paulus, **Ipse est pax nostra,** quia, cum divinae satisfaceret iustitiae in carne sua per crucem, interfecit **inimicitias in semetipso, . . . faciens pacem,**⁸ et omnes atque omnia Deo in se reconciliavit; atque in ipsa redemptione Paulus non tam iustitiae, ut demum est, quam divinum reconciliationis et caritatis opus considerat atque agnoscit: **Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi;**⁹ **sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret.**¹⁰ Ad rem aptissime, ut solet, scribit Angelicus Doctor, veram germanamque pacem ad caritatem potius quam ad iustitiam pertinere, cum haec quaecumque pacem impediunt removeat, ut iniurias, ut damna; pax vero sit proprie ac peculiariter caritatis actus.¹¹

Ad pacem igitur Christi, quae, a caritate profecta, penitus in animo insidet, ea iure accommodantur quae de regno Dei, qui sane per caritatem animos possidet, habet idem Apostolus: **non est regnum Dei esca et potus;**¹² id est pax Christi non caducis bonis, sed spiritualibus sempiternisque alitur, quorum excellentiam ac praestantiam Christus ipse, cum patefecit mundo, tum hominibus suadere non cessavit. Propterea enim dixit: **quid prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum**

¹ Io. XIV, 27. — ² I Reg. XVI, 7. — ³ Matth. XXIII, 8. — ⁴ Io. XV, 12. — ⁵ Gal. VI, 2. — ⁶ Ps. IX, 5. — ⁷ Is. XXXII, 17. — ⁸ Eph. II, 14 et ss. — ⁹ II Cor. V, 19. — ¹⁰ Io. III, 16. — ¹¹ 2a, 2ae, q. 29, III, ad 3um. — ¹² Rom. XIV, 17.

pātiatur, aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?¹ Et docuit deinceps qua Christianus debeat esse constantia ac firmitate animi: **nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed potius timete eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam.**²

Non quo pace eiusmodi qui frui velit, is bona huius vitae repudiare debeat; quin etiam his, ex ipsa Christi promissione, affluet: **Quaerite primum regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia adiicientur vobis.**³ At vero: **Pax Dei exsuperat omnem sensum,**⁴ et hac prorsus de causa caecis imperat cupiditatibus, et dissensiones discordiasque devitat, quas libido habendi necessario gignit.

Refrenatis igitur virtute cupiditatibus, redditoque honore suo iis quae sunt spiritus, illud sponte sequetur commodi, ut christiana pax, cum integritatem morum afferat, tum humanae personae dignitatem illustret; quam quidem, postquam suo Christus redemit sanguine, Patris caelestis adoptio fraternaue cum ipso Christo necessitudo consecrat, orationes et sacramenta divinae tum gratiae participem tum naturae consortem efficiunt usque eo, ut, mortalis vitae bene actae praemio potita, in sempiternum divinae gloriae possessione perfruatur.

Quoniam autem supra demonstravimus praecipuam quandam causam turbidarum rerum, in quibus vivimus, eam esse quod, valde imminuta sit vel iuris auctoritas vel verecundia potestatis — nimirum ex quo negari placuit ius potestatemque a Deo, mundi conditore et gubernatore, profectam — huic etiam incommodo pax Christiana medebitur, cum eadem divina sit pax, eoque ipso ordinem, legem imperiumque salva esse iubeat. Haec enim habent Scripturae: **Disciplinam in pace conservate.**⁵ **Pax multa diligentibus legem tuam Domine.**⁶ **Qui timet praeceptum in pace versabitur.**⁷ Dominus vero Iesus non modo illud edixit: **reddite quae sunt Caesaris, Caesari;**⁸ sed etiam in ipso Pilato revereri se professus est potestatem ei datam desuper;⁹ quemadmodum discipulis praeceperat revererentur eos qui **super cathedram Moysi sederunt Scribae et Pharisei.**¹⁰ Mirabile est autem quantum in domestico convictu patriae potestati tribuerit, Mariae et Ioseph

¹ Matth. XVI, 26. — ² Matth. X, 28; Luc. XII, 14. — ³ Matth. VI, 33; Luc. XII, 31. — ⁴ Phil. IV, 7. — ⁵ Eccli. XLI, 17. — ⁶ Ps. CXVIII, 165. — ⁷ Prov. XIII, 13. — ⁸ Matth. XXII, 21. — ⁹ Io, XIX, 11. — ¹⁰ Matth. XXIII, 2.

subditus in exemplum: cuius etiam est illa per Apostolos promulgata lex: **Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo.**¹

Quod si quis animadvertat, quae Christi consilia atque instituta essent de humanae dignitate personae, de morum innocentia, de obediendi officio, de societatis hominum ordinatione divina, de sacramento matrimonii deque familiae christianae sanctitudine, haec, inquit, et talia dogmata quae de caelo in terras detulisset, ipsum Ecclesiae dumtaxat suae tradidisse et quidem cum pollicitatione solemni opis praesentiaeque numquam defuturæ, eidem mandasse ut universis gentibus usque ad finem saeculorum, magistra fallendi nescia, nuntiare non desisteret, is profecto intelliget, quid et quantum afferre remedii ad res mundi pacificandas Ecclesia catholica et possit et debeat.

Nam quia una divinitus constituta est harum veritatum praeceptorumque interpretes et custos, in ipsa unice vera et inexhausta quaedam facultas inest, ut cum a communi vita domesticaeque societate et civili **materialismi** maculam, quae tanta ibi iam fecerat damna, prohibeat, christianamque disciplinam de spiritu, seu de animis hominum immortalibus, philosophia multo potior, eodem insinuet: tum ut omnes inter ipsos ordines civium ac plebem universam altioris quodam benevolentiae sensu et **quadam quasi fraternitate**² coniungat, ac singulorum quoque dignitatem hominum, iure vindicatam, ad Deum ipsum extollat; tum denique curet, ut, publicis privatisque moribus emendatis, sanctiusque institutis, omnia Deo qui **intuetur cor**,³ plene subiecta, eiusdem et doctrinis et legibus penitus informantur atque ita omnibus sacri conscientia officii imbutis animis hominum, sive privatorum sive principum, ipsisque ordinibus publicis civilis societatis, **sit omnia et in omnibus Christus.**⁴

Quamobrem cum unius Ecclesiae sit, ex veritate qua pollet et virtute Christi, hominum recte conformare animos, ea sola potest veram Christi pacem non modo in praesens conciliare sed etiam confirmare in posterum tempus, nova, quae ingruere diximus, bellorum pericula propulsando. Una enim, divino mandato iussuque, docet Ecclesia ad aeternam Dei legem omnia debere homines exigere, quaecumque ipsi agant, publice aequae ac priva-

¹ Rom. XIII, 1. — ² S. August., De moribus Ecclesiae Catholicae, I, 30.
³ Reg. XVI, 7. — ⁴ Coloss. III, 11.

tim, singuli pariter ac societate coniuncti. Quae autem ad salutem multorum pertinent, apparet longe maioris esse momenti.

Cum igitur et civitates et respublicae sanctum et solemne habuerint, vel in domesticis vel in externis rationibus, doctrinis praescriptisque Iesu Christi obsequi, tum demum et apud se pace fruuntur bona et mutua utentur fiducia, controversiasque, si quae torte suboriantur, pacifice diriment.

Quod si in hoc genere aliquid ad hunc diem tentatum est, id aut nullum aut exiguum sane successum habuit, maxime in iis rebus quibus inter se acerbius populi conflictantur.

Etenim nullum est institutum hominum quod universis imponere gentibus queat communium quemdam Codicem legum, his consonum temporibus; cuius generis habuit, aetate media, vera illa nationum societas, quae christianorum populorum communitas fuit. In qua, etsi re saepius omnino violabatur ius, ipsius tamen iuris sanctitas manebat in causa vicens, tuta veluti norma ad quam nationes ipsae iudicarentur.

At divinum est institutum, quod iuris gentium sanctitatem custodire potest; institutum scilicet et ad nationes omnes pertinens et nationibus supereminens omnibus, maxima quidem praeditum auctoritate ac plenitudine magisterii venerandum, Ecclesia Christi: quae una ad tantum idonea munus apparet tum ex divino mandato, tum ex natura ipsa et constitutione sua, tum denique e tanta saeculorum maiestate, ne belli quidem tempestatibus oppressa, sed potius mirabiliter aucta.

Sequitur igitur ut pax veri nominis, nimirum optatissima pax Christi exsistere nulla possit, nisi Christi doctrinae, praecepta, exempla fideliter teneantur ab omnibus, in publicis privatisque vivendi rationibus; atque ita, hominum recte instituta communitate, Ecclesia tandem, divino suo munere fungens, Dei ipsius, quotquot sunt iura, tum in singulos homines, tum in hominum societatem tueatur.

His enim continetur, quod brevi dicimus, **Regnum Christi**. Regnat siquidem Iesus Christus in mentibus **singulorum hominum** doctrinis suis, regnat in animis caritate, regnat in omni hominum vita legis observantia suae suorumque exemplorum imitatione. Regnat idem in **societate domestica**, cum haec christiani matrimonii sacramento constituta, tamquam res quaedam sacra, inviolate consistit, in qua parentum potestas paternitatem divinam

exprimat unde oritur ac nominatur;¹ ubi filii obedientiam Iesu pueri aemulentur, atque omnis vitae ratio sanctimoniam redoleat Nazarethanae Familiae. Regnat denique Iesus Dominus in **societate civili**, cum, summis in ea Deo tributis honoribus, ab eodem auctoritatis origo et iura repetuntur, ne vel imperandi norma desit, vel parendi officium et dignitas; ac praeterea in eo dignitatis gradu statuitur Ecclesia in quo a suo ipsius Auctore collocata fuit, perfectae societatis, ceterarumque societatum magistrae ac ducis; eiusmodi videlicet quae non potestatem ipsarum imminuat — sunt enim in suo quaeque ordine legitimae — sed quae opportune perficiat, uti gratia naturam; unde nimirum societas eadem hominibus valido praesidio sint ad supremum finem attingendum, quae beatitas est sempiterna, ac securius hanc ipsam civium mortalem vitam fortunent.

Ex his liquet nullam esse Christi pacem nisi in regno Christi; nec vero posse nos contendere efficacius ad pacem constabiliendam, quam Christi regnum instaurando.

Cum igitur Pius X **instaurare omnia in Christo** niteretur, is, divino tamquam afflatu permotus, opus illud parabat **reconciliandae pacis**, quod deinde fuit Benedicti XV propositum. Nos, ea simul persequentes quae ambo decessores Nostri assequenda sibi proposuerunt, id maxima contentione studebimus, **pacem Christi in regno Christi**, quaerere, Dei scilicet gratia omnino confisi, qui Nobis, in hac summa potestate tradenda, perpetuo se affuturum polliceretur.

In hanc rem, bonorum omnium auxilium expectantes, vos imprimis, venerabiles fratres, appellamus, quos ipse Dux noster et Caput Christus, qui Nobis universi gregis sui curam commisit, in partem sollicitudinis Nostrae vocavit sane praestantissimam, vos nempe positos a Spiritu Sancto **regere Ecclesiam Dei**,² vos ministerio **reconciliationis** praecipue insignitos, **pro Christo legatione fungentes**³ eiusdemque et magisterii divini participes et dispensatores **mysteriorum**,⁴ ac propterea **sal terrae** nuncupatos et **mundi lucem**,⁵ christianorum doctores populorum ac patres, **formam gregis factos ex animo**⁶ et **magno** etiam vocandos **in regno caelorum**;⁷ vos denique omnes, quibus, veluti artibus praecipuis et aureis quibusdam nexibus **compactum et connexum**

¹ Ephes. III, 15. — ² Act. XX, 26. — ³ II Cor. V, 18, 20. — ⁴ I Cor. IV, 1. — ⁵ Matth. V, 13, 14. — ⁶ I Petr. V, 3. — ⁷ Matth. V, 19.

totum corpus Christi,¹ quod est Ecclesia, constitutum in Petrae soliditate, consurgit.

Eximiae autem sollertiae vestrae novum illud ac recens argumentum accessit, cum, per occasionem, quam sub initium harum litterarum commemoravimus, Romani Conventus Eucharistici et saecularium sollemnium S. Congregationis a Propaganda Fide, quam plurimi ex omnibus terrarum orbis regionibus in aliam Urbem ad Apostolorum sepulera convenistis. Tum vero coetus ille Pastorum celebritate et auctoritate amplissimus hanc Nobis mentem iniecit suo tempore cogendi in hanc eandem Urbem, orbis catholici caput, solemnem eiusdem generis consessum, qui collapsis rebus, post tantam societatis humanae turbationem, medicinam adhibeat peropportuna; huiusque rei spem bonam auget **Anni sancti**, qui appropinquat, auspicata faustitas.

Necdum tamen audemus in praesenti aggrediendam Nobis proponere illius Concilii oecumenici instaurationem, quod, nostrae memoriâ iuventutis, sanctissimus Pontifex Pius Nonus inchoavit, sed eius partem dumtaxat, quamvis permagni momenti, perfecit. Cuius rei id profecto est causae, quod Nos quidem, ut dux ille Israelitarum clarissimus, precibus veluti suspensi expectamus dum bonus ac misericors Deus suae Nobis certius voluntatis consilium aperiatur.²

Inter haec vero, quamquam optime novimus sollertiae vestrae ac navitati nullos esse stimulos admovendos, at meritiissima potius laudum praeconia tribuenda, conscientia tamen apostolici muneris Nostrique in omnes paterni officii Nos admonet ac paene compellit, ut vestrum omnium quantumvis incensa studia novis quodammodo igniculis inflammemus: ex quo certo fiat ut, quas singuli singulas sortiti estis pascendas dominici gregis partes, eas impensioribus in dies curis prosequamini.

Equidem quam multa, quam praeclara quamque opportuna, decessoribus Nostreis vobisque auctoribus, apud clerum omnemque populum fidelem et sapienter excogitata sint, et feliciter inchoata atque etiam salubriter perfecta et pro hominum adiunctis singulari cum laude absoluta, tum ex publica fama, editis etiam scriptis disseminata aliisque monumentis confirmata, tum e privatis uniuscuiusque vestrum et aliorum complurium nuntiis ad Nos delatis cognovimus, et gratias immortalis Deo agimus quantas

¹ Ephes. IV, 15, 16. — ² Iudic. VI, 17.

maximas possumus. In his incepta praesertim suspicimus multa eademque providentissime ad animos vel sanis doctrinis instruendos, vel virtutibus ac sanctitate imbuendos: item coetus clericorum laicorumque, seu pias uniones quas vocant, sacris inter infideles expeditionibus sustentandis provehendis, ad regnum Christi Dei amplificandum salutemque et temporariam et sempiternam barbaris gentibus importandam; tum sodalitates iuvenum, et numero auctas et pietate in beatam Virginem atque in sacram praesertim Eucharistiam singulari, cum eximia fidei, castimoniae, interque ipsos veluti fraternae benevolentiae laude coniuncta. Consociationes addimus alias virorum, mulierum alias, atque eucharisticas in primis, quae augustum Sacramentum cum frequentioribus tum solemnioribus prosequendum honoribus curant, pompis etiam magnificentissimis vicatim per urbes deducendis; conventibus item cogendis celeberrimis vel e confluente vicinia vel e populorum multitudine vel denique ex externorum quoque legatis populorum prope omnium, omnibus tamen una fide, adoratione, prece, fruitione caelestium bonorum mirifice copulatis.

Huic iam pietati acceptum referimus sacri spiritum apostolatus latius multo diffusum quam antea, id est studium illud ferventissimum precibus primum assiduis exemplisque vitae, deinde verbis bonis scriptionibusque frugiferis ac ceteris etiam caritatis operibus adiumentisque enitendi, ut cum in singulis animis hominum, tum in domestica ipsa et in civili communitate divino Cordi Christi Regis debitus in primis amor, cultus et imperium restituatur. Huc item spectat **bonum certamen**, veluti pro aris et focis, ineundum praeliumque multiplici e fronte committendum pro iuribus societatis religiosae ac domesticae, Ecclesiae ac familiae, a Deo naturaque profectis, de ipsa liberorum institutione. Huc denique pertinet omnium eorum summa, seu complexio, institutorum, consiliorum, et operum quae nomine **actionis catholicae**, Nobis carissimae, perhibentur.

Iam haec omnia, aliaque id genus permulta, quae commemorare longum est, non modo firmiter retinenda sunt, verum etiam studiosius provehenda in dies, novisque incrementis augenda, prout rerum hominumque condicio postulat. Quod si ardua haec videantur et Pastoribus ac fidelium gregibus laboriosa, at eadem procul dubio necessaria sunt et in praecipuis sacri

pastoris officiis ac vitae christianae rationibus posita. Iisdem de causis apparet, — et multo clarius nimirum, quam ut illustrari oporteat, — quantopere sint ea nexa inter se omnia et coniuncta cum illa regni Christi instauratione quae in votis est, pacisque reconciliatione christiana, quae huius est unius regni propria: **pax Christi in regno Christi.**

Atque illud velimus Sacerdotibus vestris renuntietis, venerabiles fratres, Nos, tot laborum impigre pro Christi grege susceptorum cum testes tum socios dudum atque participes, semper maximi fecisse et facere eorum sive in laboribus perfrendis magnanimitatem sive industriam in novis usque rationibus inveniendis, quibus novis necessitatibus occurratur quas temporum vices induxerint; eosdemque Nobis eo arctiore unitatis vinculo, Nosque vicissim ipsis paterna benignitate coniunctos fore, quo libentius arctiusque Pastoribus, tamquam Christo ipsi, ducibus et magistris, et vitae sanctitate et obedientiae integritate adhaeserint.

Quantam vero, venerabiles fratres, pro nostris propositis cogitatisque ad rem deducendis in Clero regulari spem reponamus non est cur longo exsequamur sermone, cum compertum vobis sit quantum is quidem conferat ad Christi regnum et domi confirmandum et foris dilatandum. Etenim cum hoc suum habeant religiosarum familiarum alumni, ut Christi non modo praecepta sed etiam consilia servant exerceantque, iidem vel in sacrorum septorum umbratili palaestra rebus caelestibus operam dantes vel in apertum campum progredientes, dum perfectae christianae vitae speciem ad vivum sua vita exprimunt et sese totos bono communi devoventes, quo uberius spiritualibus bonis potiantur, a rebus omnibus terrenis suisque commodis abdicant, Christifideles, veluti exemplo continenter ob eorum oculos proposito, ad altiora appetenda provocant; idque feliciter assequuntur adiectis etiam praeclaris christianae beneficentiae officiis qua omnibus corporum animorumque languoribus medentur. Qua in re, ut ecclesiasticae historiae monumenta testantur, eo usque, divina urgente caritate, saepe sunt progressi, ut in Evangelii praedicatione pro animarum salute vitam profunderent, et sua ipsorum morte Christi regni fines, fidei unitate christianaeque fraternitatis propagata, amplificarent.

Illud porro in Christifidelium mentes revocate, quod cum ii, vobis cleroque vestro auctoribus, in provehenda Christi cognitione et amore publice privatim inculcando navant operam, tum demum maxime digni sunt qui salutentur **genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis;**¹ tum demum, et ipsi Nobiscum et cum Christo arctissime coniuncti, Christi regno sua industria et navitate propagando et instaurando, de communi hominum inter se pace optime merentur. Haec enim vera quaedam iurium aequalitas in regno Christi viget floretque, ut omnes eadem nobilitate insignes, eodem Christi sanguine pretioso condecorantur; qui autem praeesse ceteris videantur, Christo Domino ipso suo exemplo praeunte, communium bonorum administri ac proinde famuli omnium famulorum Dei, infirmorum praesertim atque omni ope destitutorum, et iure vocentur et sint.

Attamen, quae rei socialis commutationes id genus adiutorum in opere divino persequendo necessitatem vel induxerunt vel auxerunt, eadem nova pericula nec pauca nec levia imperitis peperere. Etenim, teterrimo bello vix dissipato, civitatibus deinde partium agitatione perturbatis, ea hominum mentes animosque studia effrenata pervaserunt, eaeque opinionum perversitates, ut iam sit extimescendum ne optimus quisque Christifidelium atque etiam sacerdotum, falsa veri bonique specie allectus, lugenda errorum contagione inficiatur.

Quot enim sunt qui catholicas doctrinas profiteantur in iis quae spectent vel ad civilis societatis auctoritatem debitumque obsequium eidem habendum vel ad ius proprietatis, vel ad agricolarum et opificum iura et officia, vel ad necessitudines civitatum inter ipsas aut inter opifices et dominos vel ad rationes mutuas inter ecclesiasticam potestatem civilemque vel ad Sanctae Sedis iura Romanique Pontificis atque ad Episcoporum privilegia vel ad ipsa denique iura Christi Conditoris, Redemptoris ac Domini in homines singulos populosque universos? Iidem vero sermonibus, scriptis, omnique vivendi ratione haud aliter se gerunt ac si doctrinae praeceptaque toties a Summis Pontificibus, a Leone XIII praesertim, Pio X ac Benedicto XV, promulgata, aut nativum robur amisissent aut penitus obsolevisent.

¹ I Petr. II, 9.

In quo genus quoddam modernismi moralis, iuridici ac socialis est agnoscendum; quod quidem, una cum modernismo illo dogmatico, impense reprobamus.

Illae igitur doctrinae revocandae sunt ac praecepta quae diximus; excitandusque in omnibus idem fidei divinaeque ardor caritatis, qui unus possit et illarum plane sensum aperire et horum observantiam urgere. Quod potissimum in christiana iuventute instituenda praestari volumus, in illa maxime quae feliciter in spem sacri ordinis adolescit; ne ea videlicet in hac tanta rerum conversione atque opinionum omnium perturbatione, fluctuans, ut ait Apostolus, **circumferatur omni vento doctrinae in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris.**¹

Ex hac vero Apostolicae Sedis veluti specula et quasi arce circumspectantibus Nobis, venerabiles fratres, nimis adhuc multi occurrunt qui vel Christum penitus ignorantes vel non eius integram germanamque doctrinam, praescriptamve unitatem retinentes, necdum **sunt de hoc ovili**, ad quod tamen divinitus destinantur. Quamobrem qui Pastoris aeterni gerit vices, facere non potest quin et iisdem studiis inflammatus, easdem voces usurpet, brevissimas illas quidem sed amoris atque indulgentissimae pietatis plenas: **Et illas (oves) oportet me adducere;**² itemque memoria repetens, laetitiis omnibus excipiat eiusdem illud Christi vaticinium: **Et vocem meam audient et fiet unum ovile et unus Pastor.**³ Atque ita faxit Deus ut, quod Nos vobiscum, venerabiles fratres, vestroque cum coetu Christifidelium concordibus votis precibusque imploramus, hanc suavissimam divini Cordis certamque vaticinationem quamprimum videamus optatissimo eventu comprobata.

Huius autem religiosae unitatis veluti auspiciu quoddam affulsisse visum est cum illud accidit, quod minime vos latet, praeclare factum, hoc quidem postremo tempore, omnibus inexpectatum, nonnullis etiam fortasse iniucundum, Nobis certe vobisque incundissimum: principes plerosque viros ac nationum rectores paene omnium, uno veluti instinctu pacis permotos, cum hac Apostolica Sede seu veterem revocare amicitiam, seu primum pacisci concordiam quasi certatim voluisse. Quod equidem

¹ Eph. IV, 14. — ² Io. X, 16. — ³ Ibid.

Nos iure gaudemus, neque id propter amplificatam solum Ecclesiae auctoritatem, sed ob auctum etiam eiusdem beneficentiae splendorem, subiectamque omnibus experientiam virtutis sane mirificae qua haec una Dei Ecclesia valet ad prosperitatem omnem, civilem etiam ac terrenam, hominum societati comparandam.

Quamquam enim ea, divino iussu, rectâ spiritualibus nec perituris bonis intendit, tamen, ut omnia sunt apta inter se ac nexa cohaerent, prosperitati etiam terrenae tum singulorum hominum, tum ipsius humanae societatis sic favet ut plus favere minime posset, si iisdem omnino provehendis instituta esse videretur.

Quod si terrenis hisce negotiis mereque politicis moderandis, sine ratione, se immiscere nefas putat Ecclesia, eadem tamen iure suo contendit ne quid inde causae praetendat civilis potestas, sive altioribus illis bonis, quibus salus hominum sempiterna continetur, quoquo modo obsistendi, sive damnum perniciemve iniquis legibus iussisque intentandi, sive divinam Ecclesiae ipsius constitutionem labefactandi, sive denique sacra Dei iura in civili hominum communitate conculcandi.

Eodem igitur prorsus proposito, iisdem etiam verbis usi, quibus desideratissimus, quem saepius appellavimus, decessor Noster, Benedictus XV, in extrema illa sua Allocutione die XXI Novembris superioris anni habita, quae de rationibus mutuis Ecclesiam inter et civilem societatem ordinandis fuit, sancte professus est, et ipsi Nos profitemur ac denuo confirmamus: »in pactiones huiusmodi Nos minime passuros ut quidquam irrepât quod sit ab Ecclesiae alienum dignitate aut libertate; quam, quidem salvam esse atque incolumem vehementer interest, hoc maxime tempore, ad ipsam civilis convictus prosperitatem«.

Quae cum ita sint, quo animi dolore in tot nationum numero, quae cum hac Apostolica Sede amicitiae vinculis continentur, Italiam deesse videamus, vix opus est dicere; Italiam inquam, patriam Nobis carissimam, a Deo ipso, qui rerum omnium temporumque cursum atque ordinem sua providentia gubernat, delectam, in qua Vicarii sui in terris sedem collocaret, ut haec alma urbs, domicilium quondam imperii, amplissimi sed tamen certis quibusdam circumscripti terminis, iam totius orbis

terrarum caput evaderet; quippe quae divini Principatus sedes, omnium gentium nationumque fines sua natura transcendentis, populos omnes nationesque complectatur. At vero tum huius Principatus et origo et divina natura, tum universitatis Christifidelium in toto orbe degentium ius sacrosanctum postulat, nulli ut idem sacer Principatus humanae potestati, nullis legibus (licet hae Romani Pontificis libertatem quibusdam praesidiis seu cautionibus communire polliceantur) obnoxius esse videatur, at sui penitus iuris ac potestatis et sit et manifesto appareat.

Verum illa libertatis praesidia, quibus divina ipsa Providentia, humanarum rerum gubernatrix atque arbitra, non solum sine detrimento, sed magno cum Italiae emolumento, Romani Pontificis auctoritatem communiverat; praesidia illa quae tot saeculis divino eiusdem libertatis tutandae consilio apte responderant, quorum nec divina hodieum Providentia indicavit neque hominum consilia quidquam simile invenerunt quod eadem praesidia congruenter compensaret; praesidia illa hostili vi protrita atque etiamnum violata absonam eam Romano Pontifici vitae condicionem effecerunt quae omnium Christifidelium per orbem univrsum animos gravi perpetuaeque tristitia perfundat. Nos igitur, decessorum Nostrorum heredes ut consiliorum ita et officiorum, eademque praediti auctoritate, cuius solius est de re tanti momenti decernere, non equidem inani quadam terreni regni cupiditate adducti, qua vel leviter moveri prorsus Nos puderet, verum de humano exitu Nostro cogitantes, memores severissimae rationis, quam divino Iudicii reddituri sumus, pro Nostri sanctitate officii, quas iidem decessores Nostri ad iura Apostolicae Sedis dignitatemque defendendam expostulationes fecerunt, easdem Nos hoc loco renovamus.

Ceterum nihil erit umquam Italiae ab hac Apostolica Sede metuendum detrimenti; siquidem Pontifex Romanus, quicumque demum ille fuerit, is profecto semper erit qui illud Prophetiae ex animo usurpet: **Ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis,**¹ pacis, inquit, verae ac propterea minime a iustitia seiunctae, ut iure possit subdi: **Iustitia et pax osculatae sunt.**² Dei autem omnipotentis miserentisque erit efficere ut haec laetissima dies tandem illucescat, bonorum omnium fecundissima

¹ Ier. XXIX, 11. — ² Ps. LXXXIV, 11.

tum regno Christi instaurando tum Italiae rebus universique orbis componendis: ne vero id frustra fiat, omnes qui recte sentiunt, dent operam diligenter.

Quae pacis munera suavissima quo citius hominibus tribuantur, omnes Christifideles enixe adhortamur ut una Nobiscum sanctis precibus insistant, per hos praesertim dies Natalis Christi Domini, **Regis Pacifici**, quo mundum ingrediente, angelicae militiae primum concinuere: **Gloria in altissimis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis.**¹

Huius denique pacis quasi pignus volumus esse, venerabiles fratres, Apostolicam benedictionem Nostram, quae et singulis e clero populoque fideli et civitatibus ipsis domibusque christianis fausta omnia portendens, tum vivis prosperitatem afferat tum vita functis requietem et beatitatem sempiternam: eamque benedictionem vobis et clero populoque vestro, testem benevolentiae Nostrae, amantissime impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XXIII Decembris MDCCCXXII, Pontificatus Nostri anno primo.

PIUS PP. XI

11.

ANTON BONAVENTURA

PO BOŽJI IN APOSTOLSKEGA SEDEŽA MILOSTI

ŠKOF LJUBLJANSKI

VSEM VERNIKOM POZDRAV IN BLAGOSLOV!

Za božič so nam sv. oče Pij XI. poslali svojo prvo, po mislih bogato, po vsebini za naš čas prav posebno primerno okrožnico. Ali vam ne bo všeč, ako vam jaz v svojem letošnjem pastirskem listu kar glavne misli sv. očeta prav po domače povem, in h koncu dodam še kak nauk, ki bi bil za vas posebej koristen?

Seveda sv. oče gledajo na ves svet in opisujejo najpoprejši grozne žalostne pojave po svetu, potem preiskujejo vzroke za te

¹ Luc. II, 14.

bridkosti in nazadnje ponujajo svetu zdravilnega leka. Sv. oče pa takole govore, in sicer najpoprej o težavah in bridkostih naših dni.

I.

Kako primerne so našim časom tožbe prerokov, ki zdihujejo: »Pričakovali smo miru, pa ni nič prida; časa za zdravila, toda glej strahote (Jer 8, 15.); časa ozdravljenja, pa glej, kaka zmešnjava! (Jer. 14, 19.). Luči čakamo, pa glej, tema, svetlobe, toda po temi hodimo; sodbe čakamo in je ni, rešenja in je daleč od nas« (Iz. 59, 9. 11.). Akoravno je bojno orožje odloženo, nam vendar še vedno vojne groze, ker stara nasprotovanja in sovraštva še niso prenehala, pa zato narodi in države še niso v miru, se še ne morejo oddahnuti. Zmagovalci pritiskajo na premagane, pa tudi zmagovalci sami si nasprotujejo. Razmere so od dne do dne bolj neznosne, ker sklepi raznih držav za pomirjenje niso kar nič uspeli, da, celo poslabšali so te razmere. Ker se boje še bolj strašnih vojn, morajo države biti oborožene, kar izpraznjuje blagajne in neizmerno škoduje verskemu in нравnemu življenju.

Tem zunanjim neprilikam se pridružujejo še notranji razdori, da so zares v veliki nevarnosti države in sploh vsa človeška družba.

Vidimo borbe med raznimi stanovi na veliko škodo zasebnega in javnega blagostanja. To prežalostno razmerje povečava še nereden pohlep po velikem premoženju pri siromakih in pri bogatih, ter na obeh straneh prizadevanja po neomejenem gospodovanju nad vsemi drugimi stanovi. Od teh nastajajo radovoljne ali prisiljene stavke pri delu, kar je za vse mučno in škodljivo.

In razne stranke v državah? Žalibog, ne prizadevajo si za splošno, ampak edino le za svojo strankarsko korist. Zato se množe zarote, umori, očitne prekucije, ki so posebno nevarne najbolj zato, ker se pri vladanju udeležuje ljudstvo. Udeležitve ljudstva pri vladanju Cerkev ne zametuje, vendar opažamo, da se pri tem vladanju dosti lahko razvija nepoštenost strankarstva.

Prežalostno je, da se je ta kuga celo v družine zanesla. Razkroj družin je pospešila nesrečna vojna, ki je očete in sinove proč iz družin pognala in razbrzdanost na razne načine povečavala. Ne spoštuje se zadostno očetovska oblast, ne ceni se

sorodstvo, gospodarji in posli so si sovražni, celo zakonska zvestoba se večkrat prekršuje in zanemarjajo se dolžnosti do Boga in do bližnjega.

Ni čuda, da so se te splošne bolezni našli tudi posamezniki. Ali ne vidimo, kako nemirni in osorni so ljudje, kako ne marajo ubogati in kako mrzijo delo! Pri kroju oblek in pri raznih plesih ne poznajo več meja sramežljivosti lahkoumne žene in dekleta, ki s svojo razkošnostjo vzbujajo zavist in sovraštvo pri siromašnih. Število ubogih čudno raste, z njimi se pa množe čete upornikov zoper ves družabni red.

Glej torej! Trepet, skrbi, nemir in zmešnjave povsod! Zato propada obrt, propada trgovina, propada znanost, in kar je najbolj žalostno propada tudi spodobno medsebojno življenje, da, človeški rod ne napreduje, ampak gre nazaj in se pogreza v divjaško surovost.

Še druge bolj grozne nevolje nas tarejo, nevolje, katerih sicer »meseni človek ne razume« (1. Kor. 2, 14), pa jih moramo mi nad vse obžalovati in objokovati. In kaj je ta nesreča? Ob času vojne je bilo mnogo hiš božjih vzetih za posvetne namene in še premnogo njih ni vrnjenih službi božji; mnogo semenišč posvečenih vzgoji voditeljev in učiteljev ljudi še ni znova odprtih; in število duhovnikov se je skoraj povsod nenavadno zmanjšalo, da se na mnogih krajih ne čuje beseda, se ne opravlja služba božja.

In kako moramo obžalovati, da je bilo mnogo misijonarjev odpoklicanih od njihovega delokroga, kjer so se trudili za vero zoper zmote, za pravo oliko in omiko zoper podivjanost, pa se niso več vrnili, ker so v vojski padli!

II.

Pregledali smo bridkosti in nevolje naših dni. Sedaj pa preiščimo vzroke, iz katerih so se razvile.

Poslušajmo našega božjega tolažnika in zdravnika, ki pravi: »vse te hude reči prihajajo od znotraj« (Mark. 7, 23). Zares, mir je podpisan na listinah, ni pa zapisan v srca; tukaj živi še bojno razpoloženje, ki ogroža mirno skupno življenje. Le preveč dolgo je gospodovala surova sila, pa je zatrla v srcih krščanska čustva dobrotljivosti in usmiljenja, katerih sedanji naš navidezni mir ni še poživil. Slepa strast vlada v ljudeh. Človek ne vidi v

človeku brata v Kristusu, ampak tujca in nasprotnika; nič ne velja čast in dostojanstvo človeka, ampak le moč in veliko število; eden drugega zatira, da bi si le več premoženja pridobil. Ljudje kar splošno zametavajo večne dobrine, ki jih Kristus po Cerkvi ponuja, pa nenasitno koprne po minljivih časnih stvareh. Ako se pa človek za te razbrzdano peha, pokvari čednostno življenje in povzroči medsebojne hude prepire in razdore. Saj vendar te nizkotne stvari ne morejo nasititi človeka ustvarjenega, da uživa neskončnega Boga, pa torej ne more biti miren in zadovoljen, dokler ne miruje v Bogu.

Časno premoženje in časno uživanje je omejeno, da ga toliko manj dobi posameznik, kolikor več se ga hoče udeležiti. Zato so zemeljske stvari vir nevolje, prepirov in razdora za društvo in tudi za posameznike, kakor prav povprašuje apostol Jakob: »Od kod pridejo boji in pravde med vami? Ali ne od tod, iz vašega poželenja, ki se vojskuje v vaših udih?« (Jak. 4, 1.) In zares! Poželenje mesa, namreč telesno in spolno uživanje, je prava kuga, ki razburja hiše in države. Iz poželenja oči, namreč iz pohlepnosti po bogastvu, izhajajo one silne nasprotnosti med raznimi stanovi, ki jih obžalujemo. In napuh življenja, to je hrepenenje gospodovati nad vsemi drugimi, podžiga politične stranke na brežobziren medsebojni boj, ki se celo najgoršega zločina ne plaši, da se le nasiti.

Strankarske borbe se navadno pokrivajo s plaščem domovinske ljubezni. Res, ljubezen do domovine in do svojega naroda spodbuja na razne čednosti in na vzvišena dejanja, dokler jo vodi krščanska postava; toda ona je vir mnogim krivicam in hudobijam, ako prekorači meje pravičnosti in se razvije v neizmerno strast. V tej strasti pozabi človek, da smo vsi člani ene vesoljne družine, da naj v bratovski ljubezni med seboj občujemo, da ima vsak narod pravico do življenja in blagostanja in da se poštenost ne sme nikdar zavreči. Kar se pridobi za družino, za narod ali državo na škodo bližnjega, ne bo ostalo, razdrlo se bo, pa naj se ljudem še tako izvrstno in sijajno pridobljeno dozdeva. Saj pravi sv. Duh: »Pravičnost narod povzdiguje, greh pa ljudstva nesrečna dela.« (Pregov. 14, 34.)

Da spoznamo, zakaj še ni miru, ki ga tako želimo, moramo še bolj globoko poseči. Zadnji vzrok vseh homatij in vsega zla

je v tem, ker je Evropa že pred vojno Boga zavrgla in se tudi po vojni še ni spametovala. Saj so vam poznane besede sv. pisma: »Oni, ki so zapustili Boga, bodo pokončani« (Iz. 1, 28). In kdo se ne bi spomnil na preresne besede Jezusa, našega Odrešenika in Učitelja: »Brez mene ne morete ničesar storiti« (Jan. 15, 5) in »Kdor ne pobira z menoj, raztresa« (Luk. 11, 23).

Te sodbe božje so nad nami izvršene. Ker so ljudje v nespa-meti zapustili Jezusa, zato so se vgreznili v neštevilna zla, zato je brezuspešno skoraj vse, karkoli so storili, da bi popravili škode in ohranili, kar še ni porušeno. Ker so Gospoda odstranili od postav in držav, so zanemarjena načela naravne pravičnosti in postave nimajo nobene prave veljavnosti, ker so potrjene le po človeški, ne pa po božji volji, katera edino daje enim pravico zapovedovati, drugim pa dolžnost slušati. In omajani so temelji človeške družbe, ker niso naslonjeni na čvrsto podlago božje oblasti, ampak se stranke bijejo med seboj, da bi dosegla vsaka svojo korist, ne pa dobro in korist celotne domovine.

Na veliko škodo vsem, hočejo Boga tudi iz družin odstraniti. Zakon je zakrament in zato nerazrušljiv, pa ga s te višine potegujejo do nižav navadnih medsebojnih pogodb. Ni čuda, da se izgublja zavest o svetosti, da se domače življenje razdira, da se zametava stalnost zakona in se gazi zakonska zvestoba radi grdih in nesramnih strasti, ter se tako oskrunja vir življenja za družine in za narode.

Ravno tako vidimo, da nameravajo tudi iz vzgoje mladine, iz šol izgnati Boga in Kristusa, kar so na mnogih krajih že izpeljali. Če se pa v šoli o veri in Bogu molči, ali celo prezirno govori, ali ne bodo otroci prepričani, da vera sploh za življenje nič, ali skoraj nič ne pomeni? Kako bodo pa mogli mladeniči in dekleta premagovati strasti in pošteno živeti? In kako se bodo mogli vzgojiti ljudje, kakor jih potrebuje domače in družabno življenje, namreč ljudje poštene, miroljubni, pravični in zavzeti za splošno korist?

Ker so se nauki krščanske modrosti zanemarjali in prezirali, se nam pač ni treba čuditi, da je iz začetih razdorov in nasprotovanj bruhnila ona grozna vojna, ki je po kruti sili in obilno preliti krvi sovraštvo med narodi in raznimi stanovi še bolj podžgala, ne pa po izmučenosti pogasila.

III.

Ko smo površno pregledali vzroke današnjemu zlu, poiščimo temu zlu primernih zdravil.

Ne zadostuje le navidezni zunanji mir, ampak prešiniti mora srca in jih nagniti na bratovsko dobrohotnost. Tak mir je pa edino le mir Kristusov, ki »naj veselo vlada v srcih naših« (Kol. 9, 12), ker le on kot Bog gleda srca in jih vodi. On je razglasil postavo, »da smo vsi bratje med seboj« (Mat. 23, 8), da naj se med seboj ljubimo in eden z drugim potrpi. Ali ni rekel: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil« (Jan. 15, 12.) in ali nam ne priporoča po apostolu: »eden drugega bremena nosite in tako boste dopolnili Kristusovo postavo« (Gal. 6, 2)?

Res, mir ni mogoč brez natančne pravičnosti, ker »delo pravičnosti je mir« (Iz. 32, 14), toda ne one železne pravičnosti, ampak one, ki jo omiljuje velika ljubezen. Tak mir je Gospod svetu pripravil. Poglej Ga na križu, kjer s svojo smrtjo zadostuje pravici božji, iz katere pa tudi odseva največja ljubezen božja, ker »Bog je svet tako ljubil, da je zanj svojega edinorojenega Sina dal« (Jan. 3, 16). Ker pravičnost sicer preprečuje krivice in razžalitve, toda mir je pa vendarle delo ljubezni.

Za ta mir Kristusov, ki ga navdihuje ljubezen, je pa potrebno, da vse svoje prizadevanje uravnavamo na večnost, ker mir Kristusov temelji na večnih, ne pa na časnih dobrinah. Uvaževati moramo besede Gospodove: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi, ali kakšno zamembo bo človek za svojo dušo dal?« (Mat. 16, 26). Ni pa treba misliti, da naj človek časno blagostanje kar zavrže, marveč to mu bo še bolj pritekalo po obljubi Gospodovi, ki pravi: »Iščite poprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo navrženo« (Mat. 6, 37). »Mir božji pa presega ves razum« (Fil. 4, 7), pa zato kroti slepe strasti, se ogiba razdorov in prepirov, ki iz lakomnosti kar naravnost izvirajo.

Ko so pa obrzdane strasti in se prav ceni, kar spada na dušo, potem krščanski mir pomore k čednostnemu življenju in pokaže v pravi luči vrednost in dostojanstvo človeške osebnosti. Saj je za človeka Kristus svojo kri prelil, da je postal otrok božji, brat Kristusov; po molitvah in zakramentih ga posvečuje milost božja, da sama božja lepota iz njega odseva, dokler po krščan-

skem življenju ne dobi zasluženega plačila ter uživa vekomaj božjo slavo v nebesih.

Kakor smo že dokazali, je vzrok nemirov in homatij zmanjšana veljavnost postav in zmanjšano spoštovanje državne oblasti, ker se taji, da prihaja od Boga. Mir Kristusov bo pa tudi tukaj pomagal. Mir Kristusov namreč hoče, da se vestno čuva red, postava in oblast. Saj trdi sv. pismo: »V miru ohranite red« (Modr. 4, 7); »Obilen mir njim, ki ljubijo tvojo postavo, o Gospod« (Ps. 118, 165); »Kdor se pokori zapovedi, bo živel v miru« (Pregov. 13, 13). Gospod Jezus pa ni le rekel: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega« (Mat. 22, 21), ampak je tudi pri Pilatu spoštoval oblast kakor od zgoraj dano, je zapovedal učencem, naj spoštujejo »pismarje in farizeje, ki sede na stolu Mojzesovem« (Jan. 19, 11.; Mat. 23, 2). Sam je pa v nazareškem življenju dal najlepši zgled spoštovanja očetovske oblasti, ker je bil pokoren Jožefu. In po apostolu je proglašena postava: »Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga« (Rim. 13, 1).

Za tak vsem zaželeni mir pa more in mora največ pripomoči katoliška Cerkev, kateri je vse do sedaj omenjene in druge nauke izročil Gospod z nalogo, naj jih oznanja vesoljnemu svetu in ji je obljubil pomoč svojo in svetega Duha, da se ne bi mogla zmotiti. Od tod sledi, da vsled resnice, ki jo uči in vsled moči, ki jo ima od Kristusa, more edino le Cerkev vse duhove prav uravnati, da more le ona pravi mir Kristusov ljudem pripraviti sedaj in ga tudi dobro utrditi za prihodnje čase, ker le ona odstranjuje nevarnosti za nove vojne. Saj edino ona pooblaščen od Boga more zahtevati od ljudi, da naj po večni božji postavi uravnavajo vse, karkoli delajo zasebno ali javno, posamezniki ali združeni v društvih.

Ko bodo vse države kot sveto spoznale dolžnost, da v domačih in zunanjih zadevah morajo poslušati nauke in zapovedi Jezusa Kristusa, potem bodo šele uživale pravi mir, živele v medsebojnem zaupanju in morebitne preporne točke reševale mirno brez orožja in krvi. Kar se je pa v tem oziru sklepalo in poskušalo do sedaj, je ostalo neuspešno, ali je doseglo le majhen uspeh posebno v onih zadevah, radi katerih se ljudstva najbolj strastno prepirajo. Saj ni nobene naprave med ljudmi, po kateri bi mogli za splošno veljaven zakonik zavezati vse, kakor je bila

to v srednjem veku zveza krščanskih narodov. Je pa Kristusova Cerkev, ki bi kot božja naprava mogla varovati svetost mednarodnega prava, saj se razteza do vseh narodov, je nad vse vzvišena, obdarovana z največjo veljavo, z največjim ugledom in z vseobsežno učeniško oblastjo. Za to opravilo jo usposablja božje povelje, njena narava in ustava in veličina tolikih stoletij, katere ni mogel zatreti vojni vihar, ampak jo je še čudovito povečal in utrdil.

Od tod sledi, da zaželenega miru Kristusovega ne bomo dosegli, razen ako nauke, zapovedi in zgleda Kristusove uvažujejo vsi ljudje v zasebnem in javnem življenju. V tako urejeni človeški družbi bo mogla Cerkev po svojem božjem poklicu čuvati vse pravice, ki jih ima Bog do posameznih ljudi in do človeške družbe sploh.

V tem pa obstoji kraljestvo Kristusovo. Saj po taki ureditvi vseh razmer vlada Kristus v razumu po resnici, vlada v volji po ljubezni, vlada nad vsem življenjem po postavah, ki jih človek izpolnjuje. Ravno tako vlada On v družinah, ki so postavljene na zakrament krščanskega zakona, pa zato sveto žive, spoštujejo očetovsko oblast, delajo vse v pokorščini, da odseva iz njih svetost nazareške družine. Nazadnje vlada Jezus tudi v civilni družbi, v kateri se oblast in njene pravice izpeljujejo od Boga, pa vedo vlade v katerem pravcu in v katerih mejah morejo zapovedovati, in tudi podložniki vedo, zakaj morajo postave izpolnjevati in kako vzvišena je pokorščina, ker se izkazuje Bogu.

V tako urejenem civilnem društvu se pa pripusti Cerkvi tudi oni vzvišeni položaj, ki ga ima od Boga svojega početnika, ker je vsem društvom učiteljica in voditeljica, ne da bi hotela njihovo oblast zmanjševati, saj so vsa v svojem redu zakonita, ampak da jih še bolj izpopolni, da morejo društva članom uspešno pomagati v dosego zadnjega namena, ki je večna blaženost in jim izdatno pomaga tudi za časno srečo.

Iz vsega, kar smo razpravljali, je razvidno, da je mir Kristusov edino le v kraljestvu Kristusovem in da se ne moremo bolj izdatno prizadevati za mir, kakor če se prizadevamo, da bi zopet postavili in utrdili kraljestvo Kristusovo. Zato se bomo, pravijo sv. oče, resno prizadevali za »mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem« zaupajoči na pomoč Boga, ki nas je na to najvišjo stopinjo oblasti postavil in nam tudi vedno svojo pomoč obljubil.

IV.

Razložil sem vam glavne nauke in razna navodila, ki so jih sv. oče Pij XI. v svoji prvi okrožnici podali vsemu katoliškemu svetu in tudi nam. Sedaj naj vam pa še jaz sporočim nekoliko navodil in naukov, kakor so ravno nam potrebni.

1. Na žalost moram reči, da bi duhovniških poklicev utegnilo biti od leta do leta manj. Zavoljo grozne draginje, zavoljo majhne vrednosti denarja in zavoljo velikih davkov ne morejo poslati v šolo svojih otrok ravno tiste družine, ki jim Bog radi poštenosti, globoke vernosti in radi pravega, krščanskega domačega življenja največkrat kot plačilo podeli milost, da ravno njih sinove odbira v prevzvišeni duhovski stan. Pred očmi imam predvsem kmetiške družine, saj iz kmetiških hiš je največ duhovnikov.

Zavod sv. Stanislava ima namen vzgajati duhovniške poklice in poskrbeti vam za svete, čiste, vnete duhovniške učitelje in voditelje. Imel sem načrt, kako bi nabral primerno glavnico, da bi z njenimi obrestmi pomagal revnejšim in bi mogli svoje otroke v zavodu šolati brezplačno ali le z malimi stroški. Vojna mi je vse načrte podrla. Kljub velikim mesečnim prispevkom od učencev imamo vendarle na leto 1 milijon do poldrug milijon primanjkljaja. Da primanjkljaj pokrijem, prispevam iz srca rad mesečno velike vsote sam, pa tudi vas in duhovnike za nje nadlegujem. Ker pa znašajo letni stroški blizu 4 milijone, moramo v zavod sprejemati tudi učence, za katere starši lahko plačujejo, in o katerih vemo, da skoraj gotovo duhovniki ne bodo.

Srčno vas prosim, molite in molite k Bogu, naj nas radi naše nemarnosti ne kaznuje s pomanjkanjem duhovnikov ali pa s slabimi, nevrednimi duhovniki. Saj veste, da bi podivjali otroci in odrasli, ako bi ne bilo duhovnika, ki vneta uči, svari, opominja in prosi. Molite, naj Bog vse okoliščnosti tako uredi, da bomo imeli dovolj svetih duhovnikov, gorečih za čast božjo in za zveličanje neumrjočih duš.

Kaj pa, vprašam vas, kaj pa, ako se duhovnikom odpovedo dohodki in prispevki iz državne blagajne? Ali jih boste vzdrževali? Ali boste pustili, da bodo stradali in ne bodo mogli stanu primerno živeti, da si ne bodo mogli kupiti niti poštene obleke? Ne, ne boste zapustili svojih duhovnikov, ki so kri od vaše krvi, marveč jim boste iz svojih sredstev določili zadostnih mesečnih prispevkov.

2. Vedno večkrat čujem o slučajih mešanih zakonov, namreč zakonov med katoliškim in nekatoliškim kristjanom. Tak mešan zakon je cerkveno strogo prepovedan in ako je nevarnost za vero očitna ali skoraj skoraj gotova, je tak zakon prepovedan tudi po božji postavi.

Le pomislite, da je zakon zakrament, ki se nekako onečasti, kadar ga katoliška oseba ne sklene po predpisih sv. Cerkve, ampak proti njej z drugoverno osebo. Nadalje je katoliška oseba v nevarnosti, da odpade od svoje vere in prestopi v krivo vero, ali pa vero sploh zanemarja, pa tako v vednem smrtnem grehu živi. In otroci? Ali ni v nevarnosti njihova verska vzgoja, v nevarnosti njihovo versko življenje? Kako bi mogla to dopustiti, ali tako nevarnost sama pripraviti katoliška oseba? Ali ni to smrten greh?

Vzemimo, da se katoliško dekle poroči z drugoverskim ženinom brez dopustitve katoliške Cerkve. Ker ji Cerkev takega nevarnega zakona ni dovolila, jo je poročil drugoverski duhovnik. Z možem je potem odšla v drugoversko župnijo ali čisto drugoversko deželo. Nikjer ni blizu katoliške cerkve, ni katoliškega duhovnika, ni katoliške šole. Ona živi med samimi drugoverci, ki so morda za svojo vero vneti in goreči. Vprašam vas, ali ni v največji nevarnosti, da odpade od katoliške Cerkve? Ne more ne k sv. maši, ne k sv. zakramentom, nikdar ne sliši božje besede. In otroci? Kako bodo vzgojeni? V kake šole bodo hodili, kakšni učitelji jih bodo poučevali? Katoliško dekle, hočeš li priti v take, zate pogubne okolnosti?

In še nekaj pomnite. Zakon, sklenjen pred drugoverskim duhovnikom je pred Bogom in pred katoliško Cerkvijo naravnost neveljaven; življenje take osebe je grešno in sramotno, prejemati tudi ne more vredno sv. zakramentov. Zadenejo jo pa tudi hude cerkvene kazni in sicer večkratno izobčenje iz Cerkve. Kako to? Čujmo!

Cerkveni zakonik pravi, da so iz Cerkve izobčeni:

- a) vsi oni, ki sklenejo zakon pred nekatoliškim duhovnikom;
- b) ki zakon sklenejo, pa se izrečno ali na tihem zavežejo, da bodo otroke vzgojevali zunaj katoliške Cerkve; c) ki dajo svoje otroke krstit po nekatoliškem duhovniku; d) ki dopuste, da se njihovi otroci vzgajajo in poučujejo v nekatoliški veri.

Grozne so te kazni, toda zasluži jih oseba tako lahkomišljena, da gre radovoljno in vedoma v nevarnost za svojo vero in za svoje versko življenje in v nevarnost, da otroci ne bodo vzgojeni v edino zveličavni katoliški, ampak v zmotni veri. Strah me pretrese, ko na to pomislim in ko slišim, da je vedno več posebno deklet tako skrajno, tako nerazumljivo lahkomišljenih.

Oh pomislite, da pride smrt, po smrti sodba in potem? Ne upam odgovoriti — odgovorite si sami!

Ali pa Cerkev poroke z nekatoliško osebo nikoli ne dovoli? Kaj nerada in s srčno bolečino v največji sili, da prepreči večje zlo. Toda dovolitev podeli le 1. ako se ženin in nevesta zavežeta, da jih bo le katoliški duhovnik poročil; 2. da bodo vsi otroci katoliško krščeni in vzgojeni; 3. da bo katoliški drug mogel in smel nemoteno živeti po svoji katoliški veri in 4. ako je gotovo, da se bodo ti pogoji izpolnjevali. No, ali se bodo pa izpolnjevali, ako poročenca odpotujeta v nekatoliške kraje in bosta tam živela? Ne, ni gotovosti! In ali smem jaz v takih slučajih poroko dovoliti?

Zato prosim vas mladeniči, posebno pa še dekleta, ki greste od doma po svetu za kruhom, morda v popolnoma nekatoliške kraje, varujte se znanja z nekatoliškimi osebami! In vas, katoliški starši, prosim, prizadevajte se, da vaši otroci ne vgreznejo v tako nesrečo.

3. H koncu naj vam še nekaj priporočim. Prosim, izpolnjujte cerkveno zapoved o praznovanju nedelj in zapovedanih praznikov. Razne polajšave za nedeljo so veljale le za nesrečni vojni čas. Ne opravljajte v nedeljah in v zapovedanih praznikih blapčevskih del razen v slučajih, ko bi drugače res znatno škodo trpeli, kar pa more edino župnik presoditi. Oskrunjevanje nedelj izziva pravično kazen božjo.

Opozorim vas še na prežalostno strast pijančevanja. Čujem, da ste si radi nenavadno dobre letine sadja po mnogih krajih prav veliko žganja nakuhali. Kaj pa sedaj? Ali niste v nevarnosti pijančevanja? Pa ako se tudi ne bi opijanili, ali niste v nevarnosti, da boste žganje pili vsak dan, še večkrat na dan in koj zjutraj na tešče? Tudi to vam bo škodovalo; pokvarili si boste želodec in jetra in kri in možgane. In otroci? Čujem, da starši dajejo s čajem žganje otrokom, celo majhnim otrokom, še tistim, ki jih pestujejo. Starši, ne tako! Vi boste otrokom zelo škodovali, pa bodo imeli slabo kri, slabo živčevje, slab želodec, celo možgani

se bodo pokvarili in bodo otroci tudi ali celo nesposobni za učenje, pač pa zabiti, trmasti, surovi. Dragi moji! Oh usmilite se sebe, usmilite se svojih otrok!

4. Nekaj nas mora pa veseliti. Od vseh krajev slišim, kako vztrajno se udeležujete misijonov, kako mnogokje krščansko življenje napreduje, kako tudi vobče pojenjuje tista sramotna, povojna surovost, grdo preklinjevanje in umazano govorjenje. Hvala Bogu, da napreduje tretji red, da napredujejo Marijine družbe, da se nadaljuje izobraževalno delo, da se posebno hvalevredno organizirajo Orli in Orlice.

Pa ne bom vseh veselih pojavov našteval. Daj Bog, da bi se vedno bolj in bolj množili. Kaj pa, ali naj vam o volitvah kaj povem? Hvala Bogu, da ni treba, saj vidim, kako ste sami zadostno izobraženi, zadostno poučeni in neomahljivo odločni dati svoje glasove naši odločno krščanski slovenski ljudski stranki. Kaj ne, volit pojdemo vsi!

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta, Sina in svetega Duha, naj se izlije nad vas in naj ostane nad vami! Z Bogom!¹

V Ljubljani, dne 25. januarja 1923.

† Anton Bonaventura,
škof.

12.

POSTNA ZAPOVED.

Pooblaščen od sv. stolice določujem glede postne zapovedi za leto 1923. v ljubljanski škofiji:

I.

1. Zapoved o zdržnosti zahteva edinole zdržnost od mesa in mesne juhe. Torej je vse dni zdržnosti dovoljeno rabiti katerokoli živalsko maščobo.

2. Zapoved o postu dovoljuje samo enkratni obed na dan; vendar pa sme vsakdo kaj malega zaužiti tudi zjutraj in zvečer, kakor je v dotičnem kraju navada. Dovoljeno je tudi pri istem obedu uživati meso in ribe. Glavni obed se sme preložiti od poludne na zvečer.

3. Zapoved o zdržnosti veže vse, ki so izpolnili sedmo leto.

¹ Ta list prečitajte vernikom v treh tednih.

Zapoved o postu pa veže vse vernike od izpolnjenega enoindvajsetega do začetega šestdesetega leta.

II.

Katere dni v letu je zapovedana samo zdržnost, katere zdržnost in post, katere samo post? Odgovor:

1. Zdržnost od mesa je zapovedana vse petke celega leta.

2. Zdržnost od mesa in post sta zapovedana:

a) na pepelnično sredo;

b) v petke štiridesetdnenevne posta;

c) v kvatrne petke;

d) v soboto pred binkošti, na dan pred praznikom Marijinega vnebovzetja, na dan pred praznikom vseh svetnikov (31. oktobra) in pred božičem (24. decembra).

3. Samo post je zapovedan vse druge dni štiridesetdnenevne posta, v kvatrne srede in kvatrne sobote. Vse te dni, v katere je zapovedan samo post, je vsem vernikom dovoljeno uživati mesne jedi tudi pri večerji. Tisti pa, ki niso dolžni postiti se, smejo te dni uživati mesne jedi vselej, kadar kaj jedó.

4. Zapoved o zdržnosti in postu ne veže ob nedeljah štiridesetdnenevne posta, v zapovedane praznike in tudi ne v odpravljene praznike, ki jih v naši škofiji še praznujemo.

Na veliko soboto preneha opoldne zapoved o zdržnosti in postu.

Tisti dan pred božičem pa zapoved o postu in zdržnosti preneha pri večerji.

5. Od zapovedi zdržnosti in posta so izvzeti:

a) verniki v tistih krajih, v katerih je semenj;

b) vse postne dni v letu, razen dneva pred božičem in velikega petka; vojaki, orožniki in finančni stražniki ter njihove družine.

Od zapovedi same zdržnosti so vse postne dni v letu, razen dneva pred božičem in velikega petka, izvzeti: delavci v rudokopih in tovarnah in njih družine; sprevodniki po železnicah in potniki, ki morajo jesti v železniških gostilnah; uslužbenci in potniki po ladjah, kadar morajo na ladjah obedovati; vsi, ki so z družino in postrežniki v zdraviščih; vsi, ki so po okolišnih primorani jesti v javnih gostilnah, in oni, ki so od drugih odvisni, pa si ne morejo oskrbeti postnih jedi; oni, ki žive po kaznilnicah, namreč kaznjenci, pazniki in drugi uslužbenci.

Vsem nim, ki se bodo polajšav posluževali, svetujem, naj bi kot malo nadomestilo izmolili en očenaš in češčenomarijo ali podelili kaj malega vbogajme.

III.

Posameznim osebam ali rodbinam more po cerkvenem pravu (kan. 245) iz pravega vzroka tudi njih župnik podeliti izpregled od postne zapovedi.

Spovednik pa sme samo presojudi, če je kdo od samega posta izvzet iz posebnih od Cerkve priznanih razlogov. Iz takih razlogov niso dolžni postiti se:

a) bolniki in okrevajoči, telesno slabotni, katere bi radi posta glava precej bolela ali bi se jim v glavi vrtelo;

b) matere pred porodom in po porodu, naj so tudi telesno zdrave in močne;

c) ubožci, ki živež beračijo ali imajo sploh nezadostno hrano;

d) delavci, ki morajo opravljati težka telesna dela, n. pr. kmetovalci, mizarji, kovači, zidarji, tkalci, kamnoseki, čevljarji itd.; vsi ti so od postne postave izvzeti, čeprav so trdnega telesnega zdravja;

e) oni, ki morajo opravljati naporno dušno delo, n. pr. učitelji na osnovnih šolah; profesorji, če se morajo za predavanja naporno pripravljati, ali če morajo po štiri do pet ur na dan učiti; dijaki, ki so večji del dneva v šoli in se resno bavijo z učenjem; misijonarji ob času misijonov; vsi ti so izvzeti od postne zapovedi le, če radi posebnih okoliščin, n. pr. radi slabosti, ne bi mogli izpolnjevati svojih dolžnosti.

Upam, da bomo tako olajšano zapoved vsi prav radi in vestno izpolnjevali. Molimo in delajmo pokoro, da se nas Bog usmili in ne postopa z nami, kakor bi s svojimi mnogimi grehi zaslužili.

V Ljubljani, dne 5. februarja 1923.

† Anton Bonaventura,
škof.

13.

PAPEŠKA VIŠJA ŠOLA ZA CERKVENO GLASBO V RIMU.

Papež Pij XI je izdal Motu proprio z dne 22. novembra 1922, s katerim ustanavlja v Rimu papeško višjo šolo za sveto glasbo. Motu proprio (A. A. S. 1922 str. 623 i. d.) se glasi:

MOTU PROPRIO DE URBANA MUSICAE SACRAE ALTIORE SCHOLA PONTIFICIA CONSTABILIENDA

Ad musicae sacrae restitutionem, secundum Pii X fel. rec. decessoris Nostri praescripta, itemque statuta in Codice Iuris Canonici ad can. 1264 § 1, certo efficaciterque diffundendam nulla est dubitatio quin hoc maxime valeat, peritissimos vel cantus Gregoriani vel organi pulsandi vel sacros modos faciendi magistros bene multos informare et fingere. Hanc ob causam Piano illo Motu Proprio die XXII Novembris an. MCMIII edito valde contendebatur, ut ubicumque iam adessent altiores musicorum sacrarum scholae, illae alerentur omni ope atque adiuventur, ubi vero deessent, ibi daretur opera ut quamprimum existerent. Nimium enim interesse aiebat Pontifex, ut ipsa Ecclesia suos et praecentores et organarios et cantores ad germana artis sacrae principia instituendos curaret. Etenim iam diu experiendo cognitum est, quae in publicis academiis tradi solet scientia musicorum, eam quidem ad id quod Ecclesia quaerit, minime sufficere, atque ad cantum Gregorianum quod attinet, omnino esse imparem.

Itaque Motu Proprio illo promulgato, feliciter factum est ut veteres non solum huius generis scholae revirescerent, sed novae etiam apud plures nationes orirentur. In primis vero Societas Italica Caeciliana, votis percipiens obsecundare Pontificis, cum persuasum haberet Institutum huiusmodi si in Urbe, quod caput ac centrum est catholici nominis, conderetur, adiutrice et patrona Sede Apostolica, brevi praeclaros esse allaturum fructus et Ecclesiae Romanoque Pontificatui ornamento futurum, negotium dedit suo ipsius praesidi, doctissimo viro eidemque musicae sacrae restituendae studiosissimo — quem ereptum dolemus — Angelo De Santi S. I. qui altiore Scholam de musica sacra Romae institueret. Id inceptum magna cum voluptate et approbatione Pius excepit, utpote quod omnino temporibus requiri videretur. Res autem iam inde a principio optime successit, tum ob magistrorum sollertiam, tum etiam ob numerum studiumque alumnorum ex variis gentibus eorumque magna ex parte sacerdotum. Quare in exitu primi anni idem Summus Pontifex datis die IV Novembris anno MCMXI litteris ad Cardinalem Marianum Rampolla del Tindaro, qui eo tempore Societatis Caecilianae patronus erat, eam Scholam expectationi votisque suis egregie respondisse professus est, catholicorum hominum liberalitatem invocans, ut Apostolicae Sedi, angustiis laboranti, suppeditarent, unde hanc ipsam Scholam urbanam constabilire posset atque firmare. Anno dein MCMXIV, per litteras Cardinalis a negotiis publicis eandem Scholam pontificiam appellavit, eique ratam esse iussit facultatem iam factam publica et authentica conferendi diplomata idoneitatis, prolytatus, magisterii in Cantu Gregoriano, itemque magisterii in sacrorum confectione modorum et in organi modulatione.

Nec minorem huic Scholae benignitatem Benedictus XV decessor Noster desideratissimus impertiit. Etenim paucis post diebus quam Summum Pontificatum inierat, cum Cardinalem Caietanum Bisleti Societatis Caecilianae simulque Scholae patronum, atque una Instituti ipsius moderatores coram admisisset, illud testatus est hanc ipsam Scholam in rebus carissimis quae tamquam hereditate a decessore Suo accepisset, se numerare, ob eamque causam omnia rata habere, quae ille pro ea decrevisset, eandemque se omnibus modis adiuturum. Animadvertens igitur incommoda angustaque in sede Scholam constituisse, alio transferendam — quod ipsum Decessor cogitarat — Benedictus curavit, eique in vetustis aedibus ad Sancti Apollinaris amplissimam illam aulam Gregorianam diaetasque contiguas in usum attribuit. Neque hoc solum, sed multa alia deinceps, dum vixit, dedit ei singularis benevolentiae suae documenta.

Quae cum ita sint, Nos quibus, aequae ac decessoribus Nostris, haec Schola vehementer cordi est, eo consilio ut quae incrementa persequitur, ea certius uberiusque possit assequi, primum omnium approbantes et confirmantes quaecumque iidem decessores Nostri hac in causa decreverunt, Motu proprio ac de Apostolicae potestatis plenitudine, haec statuimus et sancimus:

I. — Urbana Schola altior de Musica Sacra eatenus Pontificia esto ut Apostolicae Sedi proxime subiaceat.

II. — Scholae Patronus esto unus e S. R. E. Cardinalibus, qui eam in sua ditione et potestate habeat.

III. — Praeses, ab Apostolica Sede ex alterutro Clero electus, Scholam gubernabit. Attamen Academico Collegio licebit significare, quis huic muneri praeficiendus videatur. In scholae gubernatione doctores decuriales Praesidi assideant, ex quibus omnibus constabit Collegium Academicum, cuius erit cursum studiorum dirigere disciplinaeque vigilare.

IV. — Doctores decuriales a Cardinali Patrono, Consilii Academici rogatu, eligentur.

V. — Cardinali Patrono una cum Praeside et decuria doctorum ius esto academicos gradus conferendi tum **Prolytatus**, tum **Doctoratus** seu **Magisterii** in cantu Gregoriano, in sacris modis conficiendis et in organo modulando iis candidatis, qui quidem periculum doctrinae suae voce scriptoque feliciter obierint. Liceat tamen, doctrinae periclitatione remissa, conferre Magisterii gradum vel ob titulos idoneos ex quibus de candidati doctrina constare possit, vel honoris causa ob merita prorsus singularia et illustria.

VI. — Scholae huius proprium esto et cantus Gregoriani peritiam et sacros modos componendi artem — propositis praesertim magnis illis auctoribus polyphoniae qui saec. XVI floruerunt — et organi modulandi studium provehere.

VII. — Quicquid Pii X Motu proprio de Musica Sacra constitutum est, sanctissimae legis instar in omnibus huius Scholae disciplinis observetur.

VIII. — Omnia Scholae institutionum genera cantus Gregoriani studio, tamquam fundamento, nitantur. Quapropter nemo in alia quavis disciplina aliquem academicum gradum poterit attingere, nisi qui in cantu Gregoriano iam prolyta sit renuntiatus.

IX. — Clericis cuiusvis nationis eisque ex utroque clero Schola pateat. Attamen laicos quoque liceat admittere.

X. — Scholae rationibus administrandis consilium adsit, compositum ex praeside aliisque viris quatuor, quorum duo a Cardinali Patrono, duo a Collegio Academico electi sint.

XI. — De Scholae et ordinatione studiorum et rerum administratione deque honore unicuique doctorum decurialium habendo, proprias leges Cardinalis Patronus condendas curabit.

Quaecumque vero his Litteris constituta sunt, ea Nos rata et firma in perpetuum esse volumus et iubemus, contrariis non obstantibus quibuslibet.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XXII Novembris, in festo S. Caeciliae Virginis Martyris, anno MCMXXII, Pontificatus Nostri primo.

PIUS PP. XI.

ORGANISTOVSKE ZAHTEVE.

Na dve vlogi Podpornega društva organistov in pečovodij v Ljubljani iz minulega leta zaboljšanje dohodkov organistov je ordinariat odgovoril z rešitvijo z dne 25. jan. 1923, št. 3157 ex 1922, da bo ordinariat v tem pogledu tudi v prihodnje storil, kar bo mogoče. Gospodu predsedniku društva Stanku Premrlu se je ustno povedalo, da izenačenje plač organistov radi velikih razlik v posameznih župnijah ni izvedljivo, zlasti ne potom konkurenčnih obravnav, za katere je sedanjí čas silno neugoden.

V nekoliko izboljšanje prejemkov organistov je ordinariat določil, da naj znaša taksa organistov za naročena cerkvena opravila, n. pr. pete sv. maše pri porokah, pogrebih itd. po 10 Din, kar naj župni uradi vzamejo na znanje.

Ker je imenovano društvo nadalje prosilo, naj bi se splošno uredili prejemki (štolnina) organistov za bogoslužna opravila, je ordinariat sklenil, da naj se ta zadeva obravnava na letošnji dekanski konferenci, kar se je društvu tudi naznanilo.

Radi tega se naroča s tem, naj župni uradi pošljejo do 15. marca t. l. svojim dekanijskim uradom tabelarične sezname cerkvenih opravil, za katere prejema organist posebne takse (štolnino), in naj navedejo v seznamu zdaj v župniji običajno takso za organista. Dekanijski uradi naj te sezname uredijo in jih pošljejo ordinariatu do konca marca t. l. Hkrati naj pripravijo za shod dekanov tozadevne predloge.

15.

RAZNE OPOMNJE.

Zakonske zadeve. Župni uradi se iznova opozarjajo na določila cerkvenega zakonika glede dokaza samskega stanu. Navodilo sv. kongregacije za zakramente, natisnjeno v Škof. listu 1921 str. 77 naj gg. župniki ponovno prečitajo. Za domačine v župniji dokaz samskega stanu v obče ni težak; drugače pa je s prišleci, tujci in zlasti s takozvanimi »vagi«.

Zato se župnim uradom naroča, naj vedno zahtevajo od takih zaročencev predpisano dokazilno listino o prostem stanu, samski list ali smrtni list prvega zakonskega druga. V prošnjah na ordinariat za spregled samskega stanu ali za navodilo glede izpričanja samskega stanu naj župni uradi točno naznanijo vse potrebne osebne podatke dotičnega prosilca in krajev, kjer je bival. V obče pa tudi tujcem v sedanjih razmerah ne bo težko preskrbeti si pravilno dokazno listino, seveda bo treba včasih poroko za par tednov odložiti. Ako želi kak tujec hitro poroko in navaja za to različne razloge, nujno odpotovanje itd., ni to vselej brez sumnje. V nobenem slučaju pa ordinariat v prihodnje v takih slučajih ne bo dal spregleda samskega lista edino proti razodetni prisegi, ako ne bo še drugih dokazov za samski stan.

Včasih je treba tudi pazljivosti glede identitete zaročencev. Lani se je namreč zgodil slučaj, da je nevesta pripeljala k župnemu uradu in k poroki čisto drugega človeka, kakor so ga napovedovale listine (rojstni list itd.). Zato je nujno potrebno, da se zlasti pri tujcih sestavi izpraševanjski zapisnik z vso natančnostjo. Zaročenec naj na vprašanja res odgovarja in naj se zadevni osebni podatki ne izpisujejo le iz donešenih listin. V dvomnih primerih se mora identiteta še posebej dokazati, n. pr. s potnim listom opremljenim s fotografijo in osebnim popisom, s pričami, ki so župnemu uradu poznane in ki dotičnika ne poznajo šele od včeraj.

Naznanila pozakornitve za matične prepise. V Škofijskem listu 1920 str. 73 je ordinariat objavil, da se bodo izdali tiskani formularji za ta naznanila. Ti formularji se zdaj dobijo v Jugoslovanski knjigarni. Zato naj župni uradi v prihodnje rabijo le te obrazce. Priporoča se, da te tiskovine naroče dekanijski uradi za vse župnije, da bodo manjši stroški pošiljatve.

Škof. ordinariat v Trstu je v svojem uradnem listu objavil oklic, s katerim se išče Janez Russ, neznanega bivališča, v zadevi inconsumationis matrimonii s soprogo Rafaelo roj. Černe. Ako bi imenovani bival v ljubljanski škofiji naj ga dotični župni urad opomni na dolžnost zglasiti se.

Raziskovanje po maticah. Dne 1. maja 1898 je umrl v Metliki Franc Fröhlich, carinski paznik, v starosti 52 let. Poizvedeti bi bilo za rojstne podatke imenovanega. Župni uradi naj torej pregledajo matice in v slučaju, da se podatki najdejo, naj jih dotični župni urad semkaj sporoči.

Sv. olja. Stroški za sv. olja bodo znašali po 5 Din za vsako župnijo. Dekanijski uradi se zato naprošajo, da pošljejo ali nakažejo svoječasno po tej odmeri na vsako dekanijo pripadajoči znesek ordinariatu.

16.

RAČUN

DUHOVSKEGA PODPORNEGA DRUŠTVA ZA LETO 1922.

Dohodki:

Ostanek iz l. 1921	2628·82 Din
Članarina	1570·30 „
Darovi*	18625·— „
Razno	88·50 „
Prispevki cerkva	2500·— „

25412·62 Din

Stroški:

Davek	360·03 Din
Sanatorij v Bohinju	2904·10 „
Podpore	8750·— „
Razno	220·50 „
Vloženo v hranilnico	2500·— „

14734·63 Din

V blagajni ostane koncem leta 10667·99 Din.

Imetje Duhovskega podpornega društva:

Gotovina	10677·99 Din
Obligacije	2775·— „
Vojno posojilo	1500·— „
Vloga v Ljudski posojilnici	19475·— „
20 delnic „Union“	1675·— „
Prispevki cerkva naloženi v hranilnici	4411·— „

40513·99 Din

Iv. Sušnik s. r.,
predsednik.

dr. Ferd. Čekal s. r.,
blagajnik.

* Darovi: Neimenovan 250·— Din. Zadržna zveza 3750·— Din, Gospodarska zveza 7500·— Din, Zadržna gospodarska banka 6250·— Din, Ljudska posojilnica 375·— Din, Vzajemna posojilnica 500·— Din.

17.

KONKURZNI RAZPIS.

Razpisujeta se po promociji dosedanega župnika izpraznjena župnija Trebelno v trebanjski dekaniji ter po upokojitvi in resignaciji dosedanjega župnika izpraznjena župnija Smlednik v kranjski dekaniji.

Prošnje za župnijo Smlednik je nasloviti na stolni kapitelj v Ljubljani.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se določa 15. marec 1923.

18.

ŠKOFIJSKA KRONIKA.

Podeljena je župnija št. Vid pri Stični Janezu Hladniku, župniku na Trebelnem.

Nameščen je novomašnik Karl Matkovič za kaplana na Dobrovi.

Premeščen je kaplan Viktor Turk iz Cerkljan pri Kranju k Sv. Petru v Ljubljani.

Imenovan je za mestnega kateheta v Ljubljani Anton Anžič, stolni vikar v Ljubljani.

Ordinacije dne 4. februarja 1923.

Prejeli so: a) subdiakon: Anton Zorić, bogoslovec šibeniške škofije, in Fr. Bernard Raznožnik S. O. Cist.

b) eksorcist in akolit: Mladen Alajbeg in France Coce iz Trogira ter Ivan Sandri iz Splita; Fr. Gregorij Recelj in Fr. Stanislav Mali oba iz reda cistercijanov; Fr. Salezij Glavnik, Fr. Pacifik de Cernuchy, oba iz frančiškanskega reda.

Umrli sta: Msgr. Franc Dovgan, biseromašnik in prošt križanskega reda v pok., v Metliki dne 27. januarja 1923, v starosti 93 let. — P. Mariofil Holeček, provincial frančiškanov v Ljubljani, dne 12. februarja 1923 v starosti 51 let. — N. v m. p.!

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 15. februarja 1923.

Vsebina: 10. Prva okrožnica papeža Pija XI. (nadaljevanje in konec). — 11. Pastirski list 1923. — 12. Postna postava — 13. Papeška višja šola za cerkveno glasbo. — 14. Organistovske zadeve. — 15. Razne opomnje. — 16. Račun Duh. podpor. društva za l. 1922. — 17. Konkurni razpis — 18. Škofijska kronika.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odg. urednik Josip Dostal. — Natisnila Jugosl. tiskarna.